

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра ФІНАНСІВ
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)
“ ___ ” _____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 6.030508 Фінанси і кредит
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою _____
(назва освітньої програми)

на тему: «**Формування місцевих бюджетів в умовах фіскальної
децентралізації**»

Виконавець:

студент ЦЗФН факультету
Левченко Анастасія Вікторівна
(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)
Волохова Ірина Семенівна
(прізвище, ім'я, по батькові)
/підпис/

Одеса 2019

АНОТАЦІЯ

Левченко А.В. «Формування місцевих бюджетів в умовах фіскальної децентралізації».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «6.030508 Фінанси і кредит»

(шифр та назва спеціальності)

за освітньою програмою

«_____».

(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти формування місцевих бюджетів та фіскальної децентралізації.

Проаналізовано джерела фінансових ресурсів місцевого самоврядування, забезпечення місцевих бюджетів податковими надходженнями, роль міжбюджетних відносин у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування.

Запропоновано напрями удосконалення механізмів фінансового забезпечення місцевого самоврядування, вектори вдосконалення системи бюджетного вирівнювання в Україні.

Ключові слова: місцеві бюджети, фіскальна децентралізація, доходи місцевих бюджетів, органи місцевого самоврядування.

ANNOTATION

Levchenko A. "Forming of local budgets is in the conditions of fiscal decentralization"

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty «6.030508 Finances and credit»

(code and name of the specialty)

for the educational program

«_____».

(title of the educational program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2019.

The work deals with the theoretical aspects forming of local budgets and fiscal decentralization.

The sources of financial resources of local self-government, providing of local budgets tax receipts are analysed, role of interbudgetary relations in forming of profits of budgets of local self-government.

Directions of improvement of mechanisms of the financial providing of local self-government are offered, vectors of perfection of the system of the budgetary smoothing in Ukraine.

Keywords: local budgets, fiscal decentralization, profits of local budgets, organs of local self-government.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	7
1.1. Економічні умови формування місцевих бюджетів	7
1.2. Соціально-економічна сутність процесу фіскальної децентралізації	12
1.3. Досвід зарубіжних країн в системі формування місцевих бюджетів	18
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА СТАНУ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ	24
2.1. Джерела фінансових ресурсів місцевого самоврядування	24
2.2. Аналіз забезпечення місцевих бюджетів податковими надходженнями	36
2.3. Роль міжбюджетних відносин у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування	46
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗМІЦНЕННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ ДОХОДІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ФІСКАЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	56
3.1. Напрями удосконалення механізмів фінансового забезпечення місцевого самоврядування	56
3.2. Вектори вдосконалення системи бюджетного вирівнювання в Україні	62
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ	83

ВСТУП

Актуальність теми. На шляху демократичних перетворень та децентралізації влади в Україні місцеві бюджети перебувають у процесі реформування, що дозволяє збільшити обсяги фінансових ресурсів у розпорядженні місцевих органів влади та змінити засади управління через утворення об'єднаних територіальних громад. Вони посідають важливе місце у політиці економічного зростання держави як дієвий інструмент регіонального розвитку та механізм забезпечення населення відповідних територіальних одиниць суспільними послугами. Передумовою ефективного функціонування територіальних органів влади, у т.ч. місцевого самоврядування, є акумуляція ними фінансових ресурсів, достатніх для виконання покладених на них завдань та функцій, що забезпечує виконання принципу фінансової автономії.

На сьогодні децентралізація бюджетної системи України виходить на перший план, адже фіскальна децентралізація є однією з фундаментальних умов незалежності та життєздатності органів місцевого самоврядування. Вона передбачає децентралізацію процесів ухвалення рішень і збільшує можливості участі місцевої влади у місцевому розвитку. Фіскальна децентралізація сприяє також ефективному забезпеченню населення суспільними послугами шляхом ретельнішого узгодження видатків органів влади з місцевими потребами і уподобаннями. Крім того, вона, з одного боку, забезпечує місцеві органи самоврядування важелями впливу на соціально-економічний розвиток територій, посилення їх конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості, а з іншого — посилює їх відповідальність за добробут населення та сприятливі умови для ведення бізнесу.

Теоретичні та практичні аспекти формування місцевих бюджетів в умовах децентралізації влади досліджували українські вчені, такі як: Є. Балацький, О. Близнюк, А. Буряченко, О. Василик, І. Волохова, Т. Гринько,

Н. Губерська, Я. Казюк, О. Кириленко, Д. Клиновий, Д. Ковалевич, К. Ковальчук, В. Кравченко тощо.

Водночас, попри вагомий науковий доробок, проблема формування місцевих бюджетів в умовах фіскальної децентралізації залишається не остаточно вирішеною. Наразі, це стосується проблеми розмежування доходів між окремими рівнями бюджетної системи, що повинна забезпечити належну фінансову базу органів місцевого самоврядування та засад бюджетного регулювання. Вищезазначене обумовлює актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи, її мету, завдання та структуру.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є поглиблення теоретичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо формування місцевих бюджетів в умовах фіскальної децентралізації.

Для досягнення окресленої мети поставлені такі **завдання**:

- визначити основні економічні умови формування місцевих бюджетів;
- з'ясувати соціально-економічну сутність процесу фіскальної децентралізації;
- виділити соціальну складову процесу фінансової децентралізації та здійснити оцінку її впливу на фінансове забезпечення місцевих бюджетів;
- узагальнити досвід формування місцевих бюджетів у сусідніх країнах та визначити перспективи й можливості його використання в Україні;
- виявити тенденції формування дохідної частини та здійснити оцінку фінансового забезпечення місцевих бюджетів;
- визначити роль міжбюджетних відносин у формуванні дохідної частини місцевих бюджетів;
- визначити напрями удосконалення механізмів фінансового забезпечення місцевого самоврядування;
- запропонувати шляхи формування та зміцнення механізму фінансової самостійності органів місцевого самоврядування.

Об'єктом дослідження є процес формування місцевих бюджетів в умовах фіскальної децентралізації.

Предметом дослідження є відносини, що виникають у процесі формування місцевих бюджетів в умовах фіскальної децентралізації в Україні.

Методи дослідження. Для досягнення мети та вирішення основних завдань було використано низку методів дослідження таких, як: діалектичний метод пізнання, метод порівняння, узагальнення, систематизації та синтезу (при дослідженні процесів формування та використання фінансових ресурсів місцевого самоврядування); групування, графічний аналіз, (у процесі оцінки показників формування та використання місцевих бюджетів).

Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-правові акти України, офіційні статистичні дані Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України, матеріали бюджетного моніторингу Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень, Міжнародного центру перспективних досліджень, а також публікації в наукових та періодичних виданнях, матеріали науково-методичних конференцій, дисертаційні та монографічні роботи з обраного напрямку наукового дослідження.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання наукових розробок, пропозицій та висновків кваліфікаційної роботи для зміцнення та оптимізації доходів місцевого самоврядування в умовах фіскальної децентралізації з метою підвищення ефективності механізму їхнього фінансового забезпечення.

Структура роботи. Робота включає вступ, три розділи, висновки та список використаної літератури.

ВИСНОВКИ

У проведеному дослідженні обґрунтовані теоретичні основи та розроблені рекомендації щодо формування фінансової автономії місцевого самоврядування за рахунок коштів місцевих бюджетів в умовах фіскальної децентралізації.

Основні висновки виконаного дослідження полягають у наступному.

Для ефективного здійснення процесу фіскальної децентралізації необхідні економічні умови формування місцевих бюджетів. Соціально-економічна сутність процесу фіскальної децентралізації полягає в тому, що це – процес розподілу та перерозподілу фіскальних ресурсів між окремими територіальними громадами. Звідси випливає, що чим більше державою буде надано прав місцевому самоврядуванню на формування, затвердження, виконання податкових зобов'язань, то тим краще будуть використовуватися фіскальні ресурси окремих територіальних громад, регіонів, країни для вирішення питань місцевого значення.

Соціальна складова процесу фіскальної децентралізації уможливорює якісне та обґрунтоване задоволення соціальних потреб місцевого населення завдяки наблизеності органів місцевого самоврядування до населення та безпосередній зацікавленості у подальшому соціально-економічному розвитку, не може байдуже ставитися до порушення принципу територіальної справедливості щодо наявності доступу до суспільних благ. Тобто, рішення про надання суспільних благ приймають саме місцеві мешканці, які отримують ці блага та сплачують податки і збори з метою оплати їх надання.

Досвід зарубіжних країн в системі формування місцевих бюджетів доводить, що необхідною умовою заможних територіальних громад в Україні є наявність відповідальних місцевих органів влади, які повинні володіти певними фінансовими можливостями для надання необхідного обсягу

суспільних послуг і розбудови соціальної інфраструктури. Окрім того, доступ місцевих органів влади досліджуваних країн до податкових надходжень залежить від їх здатності адміністрування того чи іншого податку; видів видатків, які місцеві органи влади зобов'язуються фінансувати; готовності органів державної влади делегувати збір податків на місцевому рівні; конституційних і законодавчих вимог бюджетного законодавства тощо. Важливе значення мають фіскальна та/або фінансова автономія місцевої влади при формуванні доходної бази бюджетів територіальних громад.

Процес фіскальної децентралізації в Україні змінює підходи до формування і використання джерел фінансових ресурсів місцевого самоврядування. Водночас, склад та структура доходів місцевих бюджетів залежить від стану поточної макроекономічної ситуації та перспектив зміцнення платоспроможності територіальних громад зокрема, зумовлених впливом вирівнювання надходжень, ефекту масштабу від нерівномірного проведення нормативно-грошової оцінки земель, розвитку туристичної інфраструктури в регіональному розрізі, зростання соціальних виплат через активну внутрішню міграцію населення тощо.

Незабезпечення місцевих бюджетів України податковими надходженнями за період 2010-2018рр. Здійснює вплив низки ухвалених змін у податковому та бюджетному законодавстві щодо формування складу та структури податкових надходжень місцевих бюджетів. Роль міжбюджетних відносин у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування на третьому етапі розвитку системи вертикального вирівнювання місцевих бюджетів в Україні полягає у реалізації стратегії підтримки, для якої властивий високий рівень бюджетної підтримки та деяка залежність від бюджетів вищих рівнів протягом аналізованого періоду. Рівень дотаційності бюджетів об'єднаних територіальних громад значно нижчий у порівнянні з рівнем дотаційності місцевих бюджетів за рахунок отримання об'єднаними

територіальними громадами відповідних ресурсів і видаткових повноважень, а також їх виходу на міжбюджетні відносини напряму з Державним бюджетом України.

Вдосконалення механізму фінансового вирівнювання адміністративно-територіальних одиниць та проведення реформи міжбюджетних відносин в Україні можуть мати позитивні результати, коли вектором їх проведення буде вирішення таких основних завдань:

- 1) збільшення доходної бази місцевих бюджетів шляхом часткового перерозподілу доходів державного бюджету;
- 2) збільшення питомої ваги бюджетів територіальних громад міст, селищ, сіл та ОТГ;
- 3) розширення переліку та збільшення питомої ваги місцевих податків і зборів;
- 4) перегляд ставок та баз оподаткування місцевими податками та зборами в напрямку їх, відповідно, збільшення та розширення;
- 5) забезпечення компенсації втрат надходжень місцевих бюджетів, пов'язаних з наданням державою пільг зі сплати податків, зборів і обов'язкових платежів;
- 6) стимулювання соціально-економічного розвитку територій;
- 7) удосконалення механізму надання місцевим бюджетам субвенцій з Державного бюджету України. Розподіл фінансових ресурсів держави має здійснюватися з урахуванням мережі закладів соціально-культурної сфери тієї чи іншої адміністративно-територіальної одиниці, об'єктів інфраструктури та пріоритетних напрямків розвитку, передбачених програмами розвитку місцевості чи регіону;
- 8) розробка урядом постанов про розподіл коштів інвестиційних субвенцій та порядок їх використання;

9) забезпечення стабільної нормативно-правової бази.

На наш погляд, розроблені рекомендації і пропозиції наповнять місцеві бюджети, сприятимуть розвитку місцевого оподаткування в Україні, нададуть більшої фінансової автономії органам місцевого самоврядування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Бюджетний кодекс України: прийнятий Верховною Радою України 08.07.2010 р. № 2456-VI (із змін. і доп.) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
3. Податковий кодекс України : Закон України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI / Верхов. Рада України. Офіц. вид. // Голос України. – 2010. – 4 груд. (№ 229-230)
4. Європейська хартія про місцеве самоврядування від 15 жовт. 1985 р. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_036
5. Амосов О.Ю., Малінецька Г.В. Децентралізація влади в Україні: фінансові і політико-правові аспекти. Теорія та практика державного управління. 2015. Вип. 2. С. 129-134.
6. Аналитические доклады «О состоянии государственных финансов Республики Беларусь». / Министерство финансов РБ. URL: http://www.minfin.gov.by/ru/budgetary_policy/analytical_reports/. (дата звернення: 27.09.2018).
7. Андрущенко В.Л. Міжбюджетні відносини в Україні і міжнародний досвід. Збірник наукових праць Ірпінської фінансово-юридичної академії. 2013. Вип. 2. С. 5-9.
8. Арабчук Я.І. Фінансова децентралізація – основна складова спроможної громади. Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. 2016. № 1. URL: http://el-zbirn-du.at.ua/2016_1/18.pdf. (дата звернення: 17.07.2018).
9. Артамонова Е. Британская модель регионализации и децентрализации

- власти. Журнал «ИНТЕЛПРОС – Интеллектуальная Россия». 2015. № 4.
URL: http://www.intelros.ru/readroom/credo_new/kre4-2015/28730-britanskaya-model-regionalizacii-i-decentralizacii-vlasti.html. (дата звернення: 27.09.2018).
10. Багмет М.О., Личко Т.М. Цінність місцевого самоврядування як демократичної форми децентралізації державно-владних повноважень. Наукові праці. 2010. Вип. 112. Т. 125. С. 33-37.
 11. Баланюк Л.І. Бюджетний федералізм у фінансовій системі держави. / Економічні студії. 2014. № 4 (04). С. 16-18.
 12. Балацький Є.О. Місцеві бюджети як визначальна ланка місцевих фінансів. Збірник наукових праць Донецького державного університету управління. 2010. Вип. 176. Т. XI. С. 268-277.
 13. Барбашова Н.В. Децентралізація управління екологічною сферою: стан та перспективи розвитку. Держава і право. 2014. Вип. 64. С. 291-297.
 14. Безверхнюк Т.М. Система ресурсного забезпечення регіонального управління: концептуальні засади розбудови і механізми функціонування: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра наук з держ. упр.: 25.00.02. Запоріжжя, 2009. 36 с.
 15. Бикадорова Н.У. Фінансова децентралізація місцевого самоврядування. Економічний вісник Донбасу. 2010. № 2 (20). С. 145-151.
 16. Боголиб Т.М. Бюджет общины в системе межбюджетных отношений. ScienceRise. 2015. № 7 (3). С. 6-12.
 17. Буряченко А.Є. Фіскальна децентралізація та фінансова спроможність місцевого самоврядування в Україні. Фінанси України. 2018. № 5. С. 56-68.
 18. Буряченко А.Є. Переваги та недоліки боргового фінансування місцевих потреб. Фінанси, облік і аудит: зб. наук. праць. 2009. Вип.13. С. 14-20.
 19. Вахрин П. И. Финансы / П. И. Вахрин, А. С. Нешиной. – М.: Юрист, 2000. – 502 с.

20. Велентейчик Н. Ю. Розвиток понятійно-категоріального апарату регулювання міжбюджетних відносин / Н. Ю. Велентейчик // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки. - 2013. - № 2. - С. 316-324.
21. Виконання Державного бюджету. Державна казначейська служба України. 2018.
URL: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>
(дата звернення: 05.10.2018).
22. Виконання державного бюджету в частині міжбюджетних трансфертів . Державна казначейська служба України. URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/publish/category/23602>. (дата звернення: 05.10.2018).
23. Вознюк О.В. Фінансова децентралізація як основа становлення самостійності органів місцевого самоврядування. Вісник Донецького національного університету. 2015. № 1. С. 441-444.
24. Возняк Г.В. Переваги та ризики бюджетної децентралізації: теоретико-методологічні аспекти. Проблеми економіки. 2015. № 2. С. 253-257.
25. Власюк Н.І. Реформування системи міжбюджетних відносин в Україні/ Н.І. Власюк // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – №10. – С.751-755. - Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/157.pdf>
26. Волохова І.С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку: Монографія. / І.С. Волохова. – О.: ОДЕУ, 2010. – 234с.
27. Волохова І.С. Місцеві фінанси та перспективи поглиблення фінансової децентралізації в Україні: монографія. Одеса: Атлант, 2014. 461 с.
28. Гнидюк І.В. Децентралізація бюджетної системи: досвід Словаччини та перспектива для України. Облік і фінанси. 2015. № 3. С. 80-87.
29. Грубляк О.М., Карвацький М.В. Оцінка ефективності реформування

- системи міжбюджетних відносин в Україні / О.М. Грубляк, М.В. Карвацький // Науковий вісник. – 2018. – 1 (51). – С.317 – 321. - Режим доступу:
https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&ved=2ahUKEwjvwc_f2efdAhUH_iwKHdFkBUMQFjAEegQIABAC&url=http%3A%2F%2Fvisnyk-ekon.uzhnu.edu.ua%2Farticle%2Fdownload%2F130427%2F126042&usg=AOvVaw1O28PTGuUfUVaYtX5O3K2s
30. Далєвська Т.А. Фінансове забезпечення органів місцевого самоврядування як автономний інститут системи міжбюджетних відносин // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2014. – Вип. 2. – С. 148-151.
31. Державна казначейська служба України Режим доступу:
<http://treasury.gov.ua>
32. Державне управління: наукові, правові, кадрові та організаційні засади: навч. посіб. / за ред. Н. Р. Нижник, В. М. Олуйка. – Львів. : Вид-во націон. ун-ту «Львівська політехніка», 2002. – 352 с.
33. Загородній А. Г. Фінансовий словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Т.С. Смовженко. – 4-е вид., випр. і доп. – К. : Т-во «Знання», КОО; – Л. : Вид-во Львів. банк. ін-ту НБУ, 2002. – 566 с.
34. Ізюмська В.А. Теоретична модель системи управління міжбюджетними відносинами в Україні. Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. 2014. Вип. 2/5. Т. 19. С. 130-134.
35. Казюк Я. Модель державного управління бюджетною системою та міжбюджетними відносинами в Україні / Я. Казюк // Ефективність державного управління: Зб. наук. пр. – 2014. – №40. – С.217-222. - Режим доступу:
http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/efdu_2014_40_29.pdf

36. Камінська Н.В. Децентралізація влади і досвід її проведення у зарубіжних державах. Наукові записки Інституту законодавства ВРУ. 2014. № 4. С. 35-40.
37. Карий О.І., Процак К.В., Мавріна А.О. Проекти державно-приватного партнерства: ключові проблеми практичної реалізації. Економічний аналіз. 2015. Т. 20. С. 35-44.
38. Карлін М.І. Розширення фіскальних можливостей регіонів України як чинник стабілізації соціально-економічної ситуації в умовах глобальної фінансової турбулентності. Економічний форум. 2015. № 1. С. 64-69.
39. Касич А.О. Теоретичні аспекти впливу процесів децентралізації на економічний розвиток країни. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 8. С. 16-21.
40. Качанова Е.А. Реализация принципов регулирования расходных обязательств местного самоуправления в структуре расходов местных бюджетов России // Муниципалитет: экономика и управление. – № 1 (2). – 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://municipal.uara.ru/ru!ru/issue/2012/01/06/>
41. Кириленко О. П. Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика) / О. П. Кириленко. – К. : НІОС, 2000. – 384 с.
42. Кириленко О. П. Фінанси / О. П. Кириленко. – Тернопіль. : Економічна думка, 1998. – 163 с.
43. Климаш Н.І. Бюджетна система. Навч. посіб. /Н.І. Юшмаш, К.В. Багацька, Н.І. Демьяненко та ін. за заг. ред. Т.А. Говорушко. - Львів «Магнолія 2006», 2014. - 296 с.
44. Козенко О. А. Міжбюджетні трансферти як інструмент вертикального фінансового вирівнювання / О. А. Козенко // Економічний форум. - 2014. - № 2. - С. 194-199
45. Концепція реформування міжбюджетних відносин в Україні. – К. : НДФІ, 1999. – 84 с.

- 46.Корецький М. Х. Державне регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні / М. Х. Корецький, П. І. Гаман // Держава та регіони: наук.-виробн. журнал.: (Серія: Державне управління). – Запоріжжя : Вид-во Гуманітарного ун-ту «ЗІДМУ», 2006. – № 2. – С. 111–115.
- 47.Костирко Л.А., Велентейчик Н.Ю. Механізм регулювання міжбюджетних відносин в Україні: пріоритети, інструменти, перспективи: монографія. Сєверодонецьк, 2016. 280 с.
48. Костирко Л.А., Велентейчик Н.Ю. Методичні засади комплексного аналізу фінансової стійкості місцевих бюджетів. Фінансовий простір. 2016. № 1 (21). С. 83-90.
- 49.Костовська В. А. Концептуальні засади побудови та регулювання міжбюджетних відносин в Україні / В. А. Костовська // Економічні науки. Сер. : Економіка та менеджмент. - 2012. - Вип. 9(2). - С. 215-223.
- 50.Кравченко В. І. Фінанси місцевого самоврядування України: проблеми становлення (1989-2001) / В. І. Кравченко. – К. : Вид. Дім «КМ Academia», 2001. – 460 с.
- 51.Криштоф Н. С. Міжбюджетні відносини в системі державного регулювання економіки України на сучасному етапі розвитку / Н. С. Криштоф. // Державне управління: теорія та практика. - 2013. - № 1. – С. 40-49
- 52.Ламський М.Д. Проблеми розмежування бюджетних повноважень в Україні : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2012_10_04/ek8_lamskij.htm
- 53.Ливдар М.В., Пелехата О.В., Івахів М.А. Модернізація міжбюджетних відносин в умовах фінансової децентралізації / М.В.Ливдар, О.В. Пелехата, М.А. Івахів // Молодий вчений. – 2018. - №5 (57). – С.302-310. - Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/5/75.pdf>
- 54.Литвинчук І.В., Михалюк Р.С. Економічна сутність поняття «міжбюджетні відносини» / І.В. Литвинчук, Р.С. Михалюк // Вісник

- ЖДТУ. - 2013. - №2 (64). – С.267-271. - Режим доступу: <http://ven.ztu.edu.ua/article/viewFile/33192/36965>
- 55.Лисяк Л. В. Міжбюджетні трансфери як інструмент забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів / Л. В. Лисяк, М. К. Дяченко // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1 : Економіка. - 2012. - Вип. 2. - С. 55-59.
- 56.Луніна І. О. Державні фінанси та реформування міжбюджетних відносин : [монографія] / І. О. Луніна. – К. : Наукова думка, 2006. – 432 с.
- 57.Непочатенко О. О. Використання міжбюджетних трансфертів з метою вирівнювання доходної бази місцевих бюджетів / О. О. Непочатенко, П. М. Боровик, О. М. Преде. // Економіка. Управління. Інновації. - 2013. - № 2. – С. 40-46.
- 58.Палійчук Т.В. Перерозподіл видаткових повноважень між різними рівнями бюджетної системи України у контексті впровадження фіскальної децентралізації / Т.В. Палійчук // Науковий вісник. – 2017. - С.74-77. - Режим доступу: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/24-2-2017/18.pdf>
- 59.Проблеми розвитку публічного управління в Україні [Текст] : матер. наук.-практ. конф. за міжнар. уч. до 100-річчя запровадження державної служби України (12 – 13 квітня 2018 р., м. Львів) / за наук. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. — Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. — 342 с.
- 60.Прудников А. М. Местное самоуправление (управление) в зарубежных странах: учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности «Юриспруденция» / [А. С. Прудников, Л. А. Ларина, М. В. Максютин, и др.]; под. ред. А. Прудникова. - М.: ЮНИТИ-ДАНА: Закон и право, 2007. - 271 с.
- 61.Ресурс місцевих бюджетів на 2016 рік : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eimg.pravda.com/files/c/2/c27d585-----pdf>

62. Реформа міжбюджетних відносин дозволить збільшити доходи місцевих бюджет у кілька разів : [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/ru/publish/article?art_id=247843254&cat_id=244277212
63. Решеvecь І.В. Вплив політичних партій на розвиток політико-адміністративних процесів / І.В. Решеvecь // Актуальні проблеми державного управління. – 2017. - №2 (52). – С.5. - Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/apdu/2017-2/doc/4/04.pdf>
64. Реформи під мікроскопом: 2015 рік / За ред. Міського В.В., Галушки О.М., 2015. — 88 с.
65. Русін В.М. Методологічні засади розподілу видаткових повноважень міждержавною владою та органами місцевого самоврядування // Наукові записки. Серія «Економіка». – 2010. - Випуск 15. – С. 81-91
66. Рябушка Л. Б. Механізм міжбюджетних відносин: проблеми та перспективи розвитку / Л. Б. Рябушка // Вісник Одеського національного університету. Економіка. - 2013. - Т. 18, Вип. 2(1). - С. 126-123
67. Слухай С.В. Міжурядові трансферти в умовах системної економічної трансформації/С.В.Слухай//Науковий вісник: Збірник наукових праць. Вип. 650-652. Економіка. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т., 2013. - 352с.
68. Ставерська Т. О., Шевчук І. Л. Реформування міжбюджетних відносин в Україні // Scientific Journal «ScienceRise». – 2015. – №6/3. – С. 29-34.
69. Стадницький Ю.І. Напрямки вдосконалення механізму бюджетного регулювання в Україні // Сталій розвиток економіки. – 2011. - №5. – С. 247-251
70. Степанова В. О. Міжбюджетні трансферти в Україні: теорія і практика / В. О. Степанова // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2013. - № 3. - С. 120-123
71. Сукач О.М. Напрями вдосконалення механізму фінансового вирівнювання бюджету території : [Електроний ресурс]. – Режим доступу:

<http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/541/1/67.pdf>

72. Управління інноваційним розвитком територій : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю. – 2015. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2015. – 192 с.
73. Федченко К.А. Механізми реформування міжбюджетних відносин в умовах економічної нестабільності / К.А, Федченко // Вісник ЖДТУ. – 2017. - №4 (82). – С.135-139. - Режим доступу: <http://ven.ztu.edu.ua/article/download/119648/114606>
74. Формування місцевих бюджетів на 2018 рік: міжбюджетні трансферти. Частина II [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/news/6571>
75. Чугунов І. Я. Теоретичні основи системи бюджетного регулювання / І. Я. Чугунов; Науково дослідний фінансовий ін-т; Національний ун-т «Києво-Могилянська академія». – К. : НДФІ, 2005. – 260 с.
76. Швець В. Я. Концептуальні підходи до вдосконалення системи міжбюджетних відносин / В. Я. Швець // Фінанси України. – 2005. – № 3. – С. 23-31.